

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МЕНЕДЖЕРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА ОСНОВІ «ОБРАЗУ» МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Приходько Володимир, Кощев Олександр,
Нестеренко Наталія, Балджи Ілона, Мусяца Світлана*
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

DOI:10.32540/2071-1476-2024-1-083

Annotation

Introduction and purpose of the study. Numerous scientists and teachers of physical culture and sports institutions addressed the topic of competences. However, the topic of forming the competences of a physical culture and sports manager in the educational process in various forms of education has not yet received sufficient coverage and disclosure. **The purpose** of the research is to develop and justify the pedagogical technology of forming the competencies of physical culture and sports managers based on the «image» of their professional activity.

Research material and methods. The study was conducted at the Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sport. The used methods of theoretical research, namely the study and generalization of data from literary sources, abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, pedagogical design.

The results. Teachers of the relevant academic disciplines are faced with the question of ways to organize the educational process, which would prepare future masters for management activities in the best possible way, as far as possible in the conditions of distance education. In the standard of higher education of the master's level of the field of knowledge 01 Education/Pedagogy of the specialty 017 Physical culture and sports [19] in the section «Employment of graduates» it is indicated project, organizational, scientific research, innovative, scientific and pedagogical in higher education institutions and other types of activities, for which knowledge of educational disciplines alone is not enough according to the informational and cognitive criterion. Indeed, if we refer to the general and special competencies of the specified standard, we find, for example, the following: GC6. Ability to develop and manage projects; SC2. Ability to develop and implement innovative projects in the field of physical culture and sports; SC4. The ability to manage working or educational processes in the field of physical culture and sports, which are complex, unpredictable and require new strategic approaches, etc.

Conclusions. The agenda of the Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sport has included the issue of solving the urgent scientific problem of improving the quality of student education in the context of new historical circumstances in the life of the national higher education institution, which arose after the acquisition of state independence, through the involvement of its own highly qualified scientific and pedagogical personnel.

We are talking about a qualitatively different stage of the progress of a higher education institution: not so much about the search for internal reserves for improving the educational process in the state higher education institution at the expense of the implementation of already known approaches, because they have been implemented to a large extent in recent years in specialized physical culture institutions and sports, how much about starting your own scientific school for higher education pedagogy.

The task of developing a new class of pedagogical and educational technologies capable of effectively influencing the main essential results of the educational process was chosen as a more specific reference point.

The article provides an example of such an educational technology, which has been tested in the conditions of teaching the discipline «Management and Marketing in the Field of Physical Culture and Sports» on streams of future masters, and consists in the formation of the «image» of a successful modern teacher of a higher school/manager as a system of forming factors in the future education of students and their preparation for professional activities.

We present it as an example of an effective educational technology that can be extended to various humanitarian disciplines that are directly related to the students' mastery of their chosen profession.

Key words: students of higher education, teacher/manager of physical culture and sports, educational technology, educational activity, professional activity.

Анотація

Вступ і мета дослідження. Численні науковці і викладачі закладів фізичної культури і спорту звертались до теми компетентностей. Однак тема формування компетентностей менеджера фізичної культури і спорту в умовах освітнього процесу за різними формами навчання усе ще не отримала достатнього висвітлення і розкриття. **Мета дослідження** – розробити та обґрунтувати педагогічну технологію формування компетентностей менеджерів фізичної культури і спорту на основі «образу» їхньої професійної діяльності.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилось у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Використані методи теоретичного дослідження, а саме: вивчення та узагальнення даних літературних джерел, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, педагогічне проектування.

Результати. Перед викладачами відповідних навчальних дисциплін постає питання про способи такої організації освітнього процесу, які б у найкращий спосіб, наскільки це можливо в умовах навіть дистанційної форми навчання, готували майбутніх магістрів до діяльності менеджменту. У стандарті вищої освіти магістерського рівня галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт [19] у розділі «Працевлаштування випускників» вказано на проєктну, організаційну, науково-дослідну, інноваційну, науково-педагогічну у ЗВО та інші види діяльності, для якої самих лише знань з навчальних дисциплін за інформаційно-когнітивним критерієм недостатньо. Дійсно, якщо ми звертаємось до загальних (ЗК) і спеціальних компетентностей (СК) цього стандарту, то знаходимо, приміром такі: ЗК6. Здатність розробляти проєкти та управляти ними; СК2. Здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері фізичної культури і спорту; СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів тощо.

Висновки. До порядку денного в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту поставлене питання щодо розв'язання за рахунок залучення власних висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів актуальної наукової проблеми підвищення якості освіти студентів в контексті нових історичних обставин у житті вітчизняної вищої школи, які виникли після набуття державної Незалежності.

Мова йде про якісно інший етап поступу закладу вищої освіти: не стільки про пошук внутрішніх резервів вдосконалення навчально-виховного процесу у державному за статусом ЗВО за рахунок задіяння вже відомих підходів, бо вони у значній мірі зреалізовані в останні роки в спеціалізованих закладах фізичної культури і спорту, – скільки про започаткування власної наукової школи з педагогіки вищої школи.

У якості більш конкретних орієнтирів обрані завдання розробки нового класу педагогічних і навчальних технологій, здатних дієво впливати на основні суттєві результати освітнього процесу.

У статті наведений приклад такої навчальної технології, яка апробована в умовах викладання дисципліни «Менеджмент та маркетинг у сфері фізичної культури і спорту» на потоках майбутніх магістрів і полягає у формуванні «образу» успішного сучасного викладача вищої школи/менеджера як системоутворюючого фактору у подальшій освіті студентів та їх підготовки до професійної діяльності.

Ми презентуємо її як зразок дієвої навчальної технології, котра може бути поширена на різноманітні гуманітарні дисципліни, що мають пряме відношення до опанування здобувачами обраною професією.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, викладач/менеджер, навчальна технологія, навчальна діяльність, професійна діяльність.

Вступ. За Міжнародною стандартною класифікацією професій 2008 року (International Standard Classification of Occupations 2008 – ISCO-2008) «Менеджери (керівники)» (Managers) плану-

ють, спрямовують, координують та оцінюють всебічну діяльність підприємств, урядових структур та інших організацій або організаційних одиниць, які є у їхньому складі, а також формулюють

і аналізують їх політику, нормативні акти, правила й настанови. Відтак, менеджер здійснює керівництво діяльністю адміністративної служби відповідної інституції та несе персональну від-

повідальність перед керівництвом за виконання покладених на нього обов'язків. Він також розподіляє обов'язки між структурними підрозділами служби або її працівниками, спрямовує, координує та контролює їх роботу [4, с. 594]. Зауважимо, що головних тренерів клубів і збірних команд країн з футболу в Європі часто офіційно називають менеджерами (в Англії, Нідерландах, Німеччині і т. ін.). Учителі/викладачі, які у наш час приділяють багато уваги організації навчального процесу, теж об'єктивно, у цій частині своєї діяльності, виконують різноманітні функції з менеджменту освітнього процесу.

Власне, спортивні менеджери виконують в організаціях такі функції: функція прийняття рішень, яка характеризується тим, що менеджер визначає напрямки діяльності організації, вирішує питання розподілу ресурсів (право приймати рішення має тільки менеджер, навіть долаючи супротив учасників інституції, адже він несе особисту відповідальність за своє рішення). Інформаційна функція характерна тим, що менеджер збирає інформацію про внутрішнє і зовнішнє середовище фізкультурно-спортивної спрямованості, розповсюджує цю інформацію у вигляді фактів та установок, роз'яснює персоналу політику, філософію та місію, найближчі і перспективні цілі спортивної організації; управлінська функція керівника – менеджер формує відносини всередині організації, мотивує діяльність, координує зусилля членів організації, виступає у якості представника організації у взаємодії з іншими організаціями [7, сс. 101-102]. Подібні узагальнення, з варіаціями щодо посилення теорію управління, зустрічаємо у публікаціях ряду науковців [8, 10, 11, 20, 21].

Берекою В.Є. розглянута тема формування компетентності майбутнього менеджера освіти як

провідне завдання сучасної освітньої політики [1]. Автор відзначає, що менеджер-професіонал – це спеціаліст, який має високий рівень професійної підготовки, здатний свідомо змінюватись і розвиватись, творчо збагачувати свою професію, стимулювати інтерес до результатів своєї роботи [1, с. 45]. Л.А. Осадча приділила увагу формуванню професійної компетенції майбутнього менеджера [12]. Вона, серед іншого, називає потребу викладача в освітньому процесі вмінні зацікавити у навчанні; здобувачі мають бути активними учасниками занять, отримувати нові відповіді на питання, а не просто слухати; управляти навчанням потрібно шляхом пошуку відповідей на запитання; організацію рефлексії як обов'язкового елементу навчання; здобувачі повинні вміти застосовувати здобуті під час навчання знання на практиці у відповідних виробничих ситуаціях.

С. Гапоненко узагальнив проблеми формування управлінської компетентності фахівців фізичної культури, розкриті в педагогічній теорії та практиці [3]. Напрацьовані також різноманітні підходи до формування компетентностей менеджерів фізичної культури і спорту, які присвячені освітній діяльності в умовах аудиторної роботи. Є. Павлюк та А. Павлюк зосередились на обґрунтуванні явища професійної компетентності як складника професійної діяльності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. Вони розглядають професійну компетентність менеджера фізичної культури і спорту як необхідний обсяг і рівень знань і досвід з виду професійної діяльності, а професійну компетенцію – як сукупність доступних для вимірювання чи оцінювання умінь, знань і навичок, набутих упродовж навчання і необхідних для виконання відповідного виду професійної діяльності [14].

С.О. Табінська, О.Ю. Конакова і Л.П. Черкашина приділили увагу

розкриттю способів застосування тренінгового методу навчання у формуванні управлінської компетентності фахівців з фізичної культури і спорту [23]. Проведене дослідження дозволило розглядати його як одну з важливих форм у вирішенні проблеми оптимального поєднання різних способів подання навчального матеріалу та групової роботи за індивідуального підходу до кожного здобувача вищої освіти, на який мають дати адекватну відповідь науково-педагогічні працівники у системі спеціальної вищої освіти. С.О. Табінська склала добірку мотиваційних книг із само менеджменту, мистецтва керівництва і 12 практичних завдань щодо формування управлінської компетентності [22].

Серед вказаних та ряду інших подібних досліджень виділяється своєю ґрунтовністю педагогічний експеримент, організований і проведений С. Криштанович [10]. Авторка зосередилась на формуванні професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту за інформаційно-когнітивним критерієм. Показниками цього критерію була обрана система знань з фахових дисциплін з професійної підготовки та здатність до використання дослідницьких умінь [10]. Але такий підхід, на жаль, не в повній мірі відповідає на питання про спрямованість і зміст навчальної діяльності, яка має сприяти стану готовності здобувачів вищої освіти до власне їхньої професійної діяльності. При цьому, навчальна діяльність розуміється як діяльність суб'єкта освітнього процесу з оволодіння способами навчальних дій та саморозвитку в процесі вирішення навчальних завдань, спеціально поставлених викладачем, на основі зовнішнього контролю та оцінки, що переходять у самоконтроль та самооцінку з метою забезпечення здатностей для професійних дій.

Діяльність закладів вищої освіти (ЗВО) регламентує відпо-

відний Закон України [17]. Він визначає, що ЗВО надана автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, у т. ч. і щодо дистанційного навчання (ДН). Визначено: вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у ЗВО у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими за рівень повної загальної середньої освіти.

Законом встановлено, що студентоцентроване навчання – це такий підхід до організації освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на взаємній повазі і партнерстві між учасниками освітнього процесу [17].

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що проводиться у ЗВО через систему науково-методичних і педагогічних заходів і спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти, а також – на формування гармонійно розвиненої особистості (ст. 47). Основними формами здобуття вищої освіти є, серед усіх інших, також дистанційна [17], яка набула поширення і ствердилась в Україні в останні роки.

Законом встановлено, дистанційна форма освіти – це індиві-

дуалізований, тобто такий, який враховує особливості кожної особистості, так і – за активної участі здобувача вищої освіти у формі навчальної діяльності, – процес здобуття освіти. Він відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (ст. 49, п. 4) [17].

Організація дистанційної форми навчання та освіти у ЗВО визначається Наказом Міністерства освіти і науки України [18]. Вказано, що у ЗВО технології ДН можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів і при здійсненні навчальних занять.

Зазначимо також: тема формування компетентностей менеджера фізичної культури і спорту в умовах освітнього процесу за різними формами навчання усе ще не отримала достатнього висвітлення і розкриття.

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати педагогічну технологію формування компетентностей менеджерів фізичної культури і спорту на основі «образу» їхньої професійної діяльності.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилось у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Використані методи теоретичного дослідження, а саме – вивчення та узагальнення даних літературних джерел, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, педагогічне проектування.

Результати і дискусія. Вплив складових компетентностей менеджера на результативність діяльності інституції, у т.ч., фізичної культури і спорту, був глибоко досліджений різними авторами [5, 6, 9, 15].

Виходимо з розуміння, що формування компетентностей

менеджерів фізичної культури і спорту стосується майбутніх магистрів спеціальностей: 014 Середня освіта «Фізична культура» і 017 «Фізична культура і спорт». Тема освіти менеджерів фізичної культури і спорту неодмінно виводить нас до питання про знання, про їхні типи та про їх розрізнення в інтересах забезпечення високої якості освітнього процесу. Однак, не треба забувати, що в різних картинах світу і різних культурах у розуміння суті знання вкладається різний зміст. Наприклад, веди в індійській філософії, це знання – суть запропонована на віру істина. Це знання, раз і назавжди добуте тими обраними, брахманами, на яких зійшло божественне одкровення. Всі інші не повинні сумніватися в широті і дійсності такого знання. Звідси, веди – це вічні і незаперечні істини.

Тлумачення категорії знання в європейській традиції було намічене у роботах давньогрецьких філософів. Так, Платон підкреслював неможливість формувати знання через відчуття людини. У діалозі «Теетет» він писав: «Якщо буде істиною для кожного те, що він припускає відповідно до свого відчуття, якщо один не зможе краще судити про стан іншого і не зможе з більшою обґрунтованістю досліджувати будь-яку думку, щоб сказати правильна чи хибна, вона але... кожний буде мати уявлення тільки про те, що відбувається в ньому самому, і тільки це буде правильним і щирим, оскільки кожний і є – міра своєї мудрості, на якій підстави... (можна) бути вчителем інших?» [16, с. 66]. І ще, важливе: «...Знання полягає не в чуттєвих враженнях, а у висновку про них, тому що сутність і істину цим шляхом, як видно, охопити можна, а тим – не можна» [16, сс. 108-109]. Він також підкреслює інструментальний характер знання, яке, на відміну від інформації, примітне здатністю люди-

ни до дій: «...Знання є володіння знанням (а не мати знання)» [16, с. 136]. До речі, можна виділити тільки один з тих, що цікавлять нас, типів знань, у якому знання, за своєю суттю, збігається з інформацією. Це історичне знання про події та факти розвитку культури фізичної в різних культурах. І ще у Платона: «Знання...: правильна думка в зв'язку зі знанням про відмінності» [16, с. 167].

У платонівському діалозі «Альбін» знаходимо таке розрізнення: є два роди життя – змістовне і діяльне. Якщо головне в змістовному житті – це знання істини, то в діяльному – робити те, що велить розум. Знання сущого називається теорією, знання, як потрібно діяти, – практикою, знання змісту явищ – діалектикою.

Звертаючи увагу на причетність людини до формування і розпорядження знанням, М. Фуко підкреслював: «...Знання складається у співвіднесенні мови до мови, у відтворенні великого однорідного простору слів і речей, в умінні змусити заговорити все, тобто, над усіма знаками викликати появу другого шару мови, що коментує. Особливість знання складається не в тім, щоб бачити чи доводити, а в тім, щоб витлумачувати» [24, с. 88]. «Аж до кінця XVIII століття людина не існувала... Людина – це недавнє створіння, що творець усякого знання виготовив своїми власними руками не більше двохсот років тому» [24, с. 398].

У природничо-науковій картині світу дослідник виходить з того, що йому вже даний об'єкт вивчення. Він сам, як дослідник, протистоїть об'єкту і застосовує до нього якийсь набір дослідницьких процедур і операцій, що дають йому, досліднику, знання про об'єкт. Ці знання представляють свого роду трафарети, шаблони, чи схеми, що ми їх накладаємо на об'єкт і в такий спосіб одержуємо його зображення, а, разом з ним, –

вид і форму об'єкта. Потім, на наступному дослідницькому етапі, вже існуючі знання (шаблони, трафарети) немов би «наклеюють» на матеріал природи й у такий спосіб породжують нові об'єкти розгляду. Поки це не зроблено, об'єктів дослідження просто не існує [26]. «Всяке знання засноване на збігу об'єктивного і суб'єктивного. Тому що знають тільки істинне; істина ж складається в збігу уявлень з відповідними їм предметами» [26, с. 232]. Причому: «Знати можна... тільки такі об'єкти, принципи можливості, які нам зрозумілі, тому що без такого розуміння все моє знання об'єкту, наприклад, машини незнайомої мені конструкції, зводиться тільки до того, що я цей об'єкт бачу... Винахідник же цієї машини має повне знання про неї, оскільки він – ніби душа цієї машини, і вона вже проіснувала в його розумі до того, як він втілює її в дійсність... Ми знаємо тільки те, що робимо самі» [26, с. 186]. Природничо-наукове знання годиться нам для «повторення пройденого», наприклад, для вивчення устрою і функціонування людського організму, органів і систем. На ньому ґрунтуються необхідні методики тренування, а також контролю за станом тілесності.

Суттєво іншою є ситуація, коли треба виконати нові для цієї людини види діяльності, як це відбувається у практиці менеджменту. У цьому випадку їй знадобиться розуміння логіки і змісту «кроків» раніше кимсь виконаної діяльності. Це дасть «підказку» про послідовність бажаних власних дій для досягнення очікуваного результату. Так, щодо покращення здоров'я, для тих, хто бажають повторити відоме, це опис П. Брегга процедур голодування. Або опис М. Амосовим своєї «гімнастики для суглобів», комплексу вправ В. Дікуля.

Ще іншою буде ситуація у діяльності людини, якщо вона має виконати дії, які раніше ніхто не

виконував. Саме у такій ситуації були Ю. Власов та В. Дікуль, які самовизначились у позиції будівничих власного здоров'я, які були вимушені проєктувати власні способи подолання недуги, оскільки придатних методик лікування у їхніх лікарів не було. У цьому випадку методична вказівка все рівно повинна бути підготовлена. Але тепер вже не як опис раніше виконаних дій, а тільки як проєкт чи план майбутньої діяльності. По суті, це і є буквально застосування на практиці антропного підходу у ході своєї діяльності, коли її автор вперше «тут і зараз» формує необхідні дії, а відповідальною за них є сама діюча особистість.

І чим більшою буде різниця між діяльністю, яку треба побудувати, і тими діяльностями, що вже здійснювалися раніше, тим більше буде в методичних положеннях власне проєктувальних моментів. У цьому випадку знання і методичні положення, як їх розуміють у педагогіці, замінюються проєктами, необхідними для здійснення нових діяльностей, коли власне знання, як таке, має обмежене значення. Самі знання, що ствердно представляють до вживання чийсь минулий досвід, поступаються місцем роботі з модальністю «можливого і необхідного», тобто, проєктам діяльності викладання і менеджменту. До проєктів же, цілком очевидно, ми не застосуємо критерій істинності, а виконується експертиза проєктів на їхню реалізацію [25].

Зауважимо, що з точки зору педагогічної практики такий хід є важливим. Адже ще К.Д. Ушинський підкреслював, що не саме знання, а ідея, що розвивається в розумі дитяти засвоєнням того чи іншого знання, – ось що повинно складати зерно, серцевину, останню мету таких занять.

Звернемо увагу і на таку обставину. Освіта магістрів як майбутніх менеджерів, яку за самою сут-

тю цього рівня вищої освіти має відзначати підготовка до інноваційної діяльності, лише тоді виконає соціальну функцію, коли буде орієнтована не на заучування і запам'ятовування, але на переживання і розуміння. Не на «проходження матеріалу», але на проживання педагогом, разом з особами, які займаються, їхніх тривог і сумнівів, спільного пошуку відповідей на питання про те, як діяти в умовах невизначеності?

Як бачимо, у процесі освіти майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту потрібно багато різноманітних знань: історичне і природничо-наукове знання, знання методичне про порядок і послідовність передбачуваних дій у процесі здійснення управлінської діяльності. Це також знання про створення проєктів втручання у діяльність фізкультурно-спортивних організацій і програм їхньої реалізації, якщо необхідні діяльності раніше не здійснювалися. Тільки після реалізації проєкту та одержання позитивних результатів, відрефлектовані дії суб'єкта діяльності отримують статус нових знань і методичних вказівок (норм культури).

Відтак, перед викладачами відповідних навчальних дисциплін постає питання про способи такої організації освітнього процесу, які б у найкращий спосіб, наскільки це можливо навіть в умовах дистанційної форми навчання, готували майбутніх магістрів до діяльності менеджменту. У стандарті вищої освіти магістерського рівня галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт [19] у розділі «Працевлаштування випускників» вказано на проєктну, організаційну, науково-дослідну, інноваційну, науково-педагогічну у ЗВО та інші види діяльності магістрів, для якої самих лише знань з навчальних дисциплін за інформаційно-когнітивним критерієм недостатньо. Дійсно, якщо ми звертаємось до загальних (ЗК)

і спеціальних компетентностей (СК) стандарту, то знаходимо, приміром такі: ЗК6. Здатність розробляти проєкти та управляти ними; СК2. Здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері фізичної культури і спорту; СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів тощо.

Очевидно, що для напрацювання таких здатностей потрібен значний обсяг роботи майбутнього магістра над собою, аби здобувач вищої освіти перебував у стані тієї повноцінної навчальної діяльності, яка має поступово переходити у професійну. Звідси й виникає питання про відповідну організацію освітнього процесу, на основі створеного «образу» успішної професійної діяльності, без якого освіти, спрямованої на майбутні успішні дії на основі напрацьованих здатностей до такої складної діяльності бути не може. Виходимо з того, що освіта – це той процес, який передбачає спочатку створення образу, як розлогого уявлення про своє успішне професійне майбутнє, а вже потім – рух до цього образу у прагненні набути відповідні людські якості, знання та вміння, які разом і утворюють відповідні компетентності магістра.

Серед першочергових пріоритетів і кроків на цьому шляху ми відзначаємо необхідність поглиблення насамперед наших знань про такі важливі педагогічні процеси як навчальна діяльність і освіта студентів, дійсне забезпечення яких в сучасному їх розумінні та наповненні у вирішальній мірі буде визначати високу якість освіти, що формується. Причому, за безпосередньої участі зацікавлених, самовизначених та мобільних студентів, здатних після закінчення вишу самостійно поповнювати багаж необхідних знань і вмінь.

Адже, навчальна діяльність примітна свідомим і вольовим, на 100 % повним, тривалим та всебічним включенням студента у процес оволодіння необхідними йому поняттями та знаннями, а також опанування способами їх застосування. Дійсна освіта студента неможлива також без усвідомлення ним ролі і місця культури, а також відповідних знань і діяльностей, якими він опанував, у власній подальшій життєдіяльності і професійній діяльності, без прагнення до глибокого оволодіння/користування ними.

Останнє вказане дозволяє акцентувати увагу на визначальній ролі «образу» того, до чого мусять прагнути студент у породженні, розгортанні і збереженні своєї навчальної діяльності. Без «образу» неможлива й освіта. Тож, метою даного педагогічного проєкту у контексті викладеного стала розробка навчальної технології створення у студентів такого мобілізуючого «образу» під час вивчення окремої провідної дисципліни зі спортивного менеджменту. Сформований «образ» визначить надалі їхні намагання до самовдосконалення за рахунок навчальних можливостей, притаманних саме цій та суміжним дисциплінам.

Під «образом» ми маємо на увазі таку надійно вибудовану в індивідуальній свідомості і зрозумілу студентів сукупну цілісність необхідних і бажаних рис та якостей, або скажемо інакше – здатностей, які вони повинні надалі поступово виховати у собі під час самовдосконалення через власну систематичну навчальну діяльність і освіту.

Практична реалізація педагогічного проєкту із пробного застосування навчальної технології була започаткована у процесі застосування студентами в магістратурі Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту при викладанні дисципліни «Менеджмент та маркетинг у сфе-

рі фізичної культури і спорту». Адже за своєю підготовкою магистри розглядаються нині як потенційні викладачі для вищої школи, так і менеджери. На цю технологію виділяється одне практичне заняття, яке доповнюється самостійною роботою.

Як визначальну передумову успіху формування такого системоутворюючого «образу» ми поклали наступне твердження. Аби вже під час напрацювання «образу» були створені передумови для поступового запуску і розгортання у студентів навчальної діяльності із вказаної дисципліни, уся змістовна робота повинна виконуватись власне самими студентами в умовах як аудиторних занять, так і у формі дистанційного навчання, а також самостійної роботи. Задля цього їм спочатку зачитується приведений нижче фрагмент з реферату однією із вправних студенток, що викликає значну цікавість здобувачів вищої освіти і довіру до викладеного та спонукає до подальшого розгортання наведених тез до стану «образу» на підставі заданої змістовної та емоційної тональності. Далі цитуємо за текстом цього студентського реферату.

«Слово «учитель, викладач багатозначне та містке. Учитель, викладач – це професія для тих, як мені здається, хто має мужню совість. Дивна професія: подаючи заяву до педагогічного закладу вищої освіти, яким є ЗВО фізичної культури і спорту, вісімнадцятирічний юнак або дівчина фактично беруть на себе обов'язок стати ідеальною людиною. Принаймні, для їхніх майбутніх учнів і підлеглих. Адже для них він єдиний, і вони не мусять страждати через те, що жарти статистики дали їм не найкращого наставника/керівника.

Учитель/менеджер вимушений грати роль прекрасної людини. Одного разу прийнята роль виконується протягом років, внаслідок цього перестає бути лише «ролю» – вона стає суттю характеру.

Звичайна людина перетворюється на незвичайну, в учителя не лише наукам але й життю. Тож, таку людину створює не університет або академія, але тривале спілкування з вихованцями, для яких вона вимушена бути найкращою на землі. Їй просто нема куди подітись, їй професійно необхідно ставати прекрасною людиною!

Учитель/менеджер – це артист, але слухачі і глядачі не аплодують йому. Це скульптор, але його робіт ніхто не бачить. Це лікар, але його пацієнти вкрай рідко дякують за лікування, та й взагалі не бажають лікуватись. Це батько й мати – але він не отримує відповідної частки дитячої любові.

Де ж йому брати сили для щоденного натхнення? Тільки у самому собі, тільки в усвідомленні величі своєї справи. І тільки у підтримці всього суспільства, у повазі суспільства до нього. Буденність поглинає: плани, журнали, заняття, оцінки, зібрання, звіти... Все це він мусить залишити біля порогу і зайти до своїх учнів/підлеглих із гарно настроєною душею».

Після цього, ми пропонуємо: «Давайте сформуємо ідеал успішного викладача/менеджера. До такого ідеалу включимо важливі якості за трьома блоками: Якою людиною він повинен бути (це вимоги до рис його особистості); Що він повинен знати; Що він повинен уміти».

Як показує практика застосування цієї технології, таке заняття з формування «образу» має проводитись після перегляду здобувачами рекомендованих викладачем художніх фільмів, у яких глибоко розкривається діяльність спортивного менеджера. Адже, без цього лекції та практичні заняття, читання здобувачами рекомендованої навчальної літератури та їхня робота у Інтернеті не дають цілісного уявлення про діяльність спортивного менеджера. Відтак, ми завчасно пропонуємо до пе-

регляду такі фільми: «Людина, яка змінила все», «День драфту», «Гра на висоті», «Гра за чужими правилами», «Ми одна команда» та інші подібні. На початку заняття викладач просить студентів, розмірковуючи над завданням, виголошувати свої пропозиції щодо бажаних рис та якостей успішного фахівця, виходячи, у тому числі, із власного позитивного і негативного досвіду навчання. Коли ж якась думка студентом висловлюється, викладач у ході обговорення і уточнення впевнюється, що ідея зрозуміла, прийнятна та підтримується іншими. Тільки після цього вона чітко і недвозначно записується до конспектів. І так набирається у межах 10 позицій за кожним блоком «образу» ідеальної особи викладача, який за рахунок вказаного способу побудови поступово стає «особистою справою», а отже фрагментом наступної навчальної діяльності кожного із студентів, присутнього на занятті.

Потім викладач просить студентів аби вони, працюючи надалі самостійно після практичного заняття, помітили по 6-8 найбільш значущих для себе рис і якостей уявного ідеального викладача/менеджера. А, можливо, й додали до раніше визначених здобувачами рис фахівця якісь важливі саме для даного студента риси. Тут нами враховується феномен відомого «числа Міллера», яке позначається як 7 ± 2 . Мова про закономірність, виявлену американським вченим-психологом Дж. Міллером, згідно з якою короткочасна людська пам'ять, як правило, не може зафіксувати та відтворити не більше 7 ± 2 елементів. Потім кожним зі студентів проводиться визначення рейтингу за всіма записаними пропозиціями по цих блоках, коли вони підтримують тільки найбільш значущі саме для кожного з них риси і якості фахівця. У такий спосіб «образ» перестає бути «середньою температурою по всій лікарні»,

натомість набуває важливих індивідуальних рис.

Саме тому і як завдання для подальшої самостійної (домашньої) роботи викладач просить здобувачів виконати наступне. Повернутись кожному окремо до 6-8 виділених головних позицій по блоках і, з огляду на сьогоdnішній стан своєї власної професійної підготовленості за ними, оцінити ступінь притаманності для себе і розвитку тієї або іншої риси/якості із числа виділених 6-8 у відсотках (починаючи з 10 % і далі – 20 %, 30 % і т. д.) – з огляду на можливу майбутню діяльність менеджера фізичної культури і спорту. Потім виконати аналіз цієї самооцінки та накреслити траси власного самовдосконалення у різних формах освітнього процесу.

Наприкінці викладач пояснює важливе значення уже виконаної роботи для кожного студента з огляду на те, яку посаду вони бажать обійняти. Так, за рахунок безпосередньої участі у формуванні ідеалу успішного фахівця і, потім, оцінки власної йому відповідності, кожен зі студентів врешті-решт буде мати не лише у власному конспекті але й у свідомості «образ», який повинен надалі визначати направленість його навчальної діяльності і освіти. Отже, цей створений академічною групою «образ» буде виконувати направляючу роль як для викладача при уточненні ним змісту, форм і методів організації подальшого навчального процесу, так і мобілізуючу функцію при самоорганізації студентів у ході наступних навчальних занять з різних дисциплін, у тому числі, – за їхнім вибором, а також під час систематичної самостійної роботи.

Що ж стосується змісту позицій, вказаних здобувачами по кожному з блоків, то, наприклад, на одному з перших таких занять серед інших були вказані такі риси та якості успішного викладача/менеджера.

Яким він повинен бути (вимоги до рис особистості).

Відповідальним виконавцем; акуратним (з огляду на зовнішність); мати гарно поставлену мову; мати почуття гумору; бути справедливим; бути відкритим до спілкування; бути впевненим у собі; він має любити свою роботу; помічати в учневі/підлеглому сильні сторони; бути неординарною особою, що привертає увагу.

Що він повинен знати.

Історію провідної діяльності, до якої має безпосереднє відношення дисципліна, що викладається; знати основи теорії управління; знати зразки успішної діяльності у менеджменті фізичної культури і спорту; мати глибокі професійні знання відносно дисципліни; мати різнобічні знання у суміжних дисциплінах; мати педагогічні і психологічні знання; знати основи риторики; знати основи етики спілкування.

Що він повинен уміти.

Привертати до себе увагу; зацікавити аудиторію; сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти знань і вмінь; володіти ораторським мистецтвом; організовувати самого себе; постійно вчитися; вислухати учасника діалогу (можливого опонента) і вести з ним змістовну бесіду; навчити студентів застосовувати отримані знання на практиці; уміти контролювати поведінку і дії здобувачів; уміти контролювати себе.

З огляду на чисельні позитивні наслідки представленого педагогічного проекту для освітнього процесу, ми презентуємо його як приклад навчальної технології, який може бути поширений на різноманітні навчальні дисципліни, що мають пряме відношення до опанування студентами обраною професією. Застосування технології буде сприяти активізації процесів пізнання, самовизначення до опанування даною навчальною дисципліною і, власне, – до роз-

гортання спочатку навчальної, а потім і професійної діяльності.

Висновки. До порядку денного в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту поставлене питання щодо розв'язання за рахунок залучення власних висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів актуальної наукової проблеми підвищення якості освіти студентів в контексті нових історичних обставин у житті вітчизняної вищої шкоти, які виникли після набуття державної незалежності.

Мова йде про якісно інший етап поступу нашого закладу вищої освіти: не стільки про відшукування внутрішніх резервів вдосконалення навчально-виховного процесу в державному за статусом ЗВО за рахунок за діяння вже відомих підходів, бо вони у значній мірі з реалізовані в останні роки в спеціалізованих закладах фізичної культури і спорту, – скільки про започаткування власної наукової школи з педагогіки вищої школи.

У якості більш конкретних орієнтирів обрані завдання розробки нового класу педагогічних і навчальних технологій, здатних дієво впливати на основні суттєві результати освітнього процесу.

У статті наведений приклад такої навчальної технології, яка апробована в умовах викладання дисципліни «Менеджмент та маркетинг у сфері фізичної культури і спорту» на потоках майбутніх магістрів, і полягає у формуванні «образу» успішного сучасного викладача вищої школи/менеджера як системоутворюючого фактору у подальшій освіті студентів та їх підготовки до професійної діяльності.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

Перспектива подальших досліджень пов'язана з необхідністю доопрацювання описаної навчальної технології до особливостей викладання інших дисциплін закладів вищої освіти фізичної культури і спорту.

Література

1. Берека В.Є. Формування компетентності майбутнього менеджера освіти як провідне завдання сучасної освітньої політики. *Вісник післядипломної освіти*. «Серія «Педагогічні науки». 2021. Вип. 6 (35). DOI 10.32405/2218-7650-2018-6(35)-37-50
2. Буркова Л. Технології в освіті. *Рідна школа*. 2001. № 2. С.18-20.
3. Гапоненко С. Проблеми формування управлінської компетентності фахівців фізичної культури в педагогічній теорії та практиці. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України*. Серія: Педагогічні науки. 2019. № 4 (19). С. 73-85.
4. Гонтарук О. Система підготовки менеджерів з фізичної культури і спорту в ринкових умовах. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2016. № 20. С. 593-601.
5. Гращенко Ж.В., Шутеев В.В., Ленська О.В. Професійні компетентності магістрів спеціальності «Фізична культура і спорт». *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2021. Вип. 12 (144). С. 47-51.
6. Грищенко І. Компетентність спортивного менеджера як фактор успішної професійної діяльності. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неіндустріального суспільства*. 2020. С. 620-622.
7. Коваленко Ю.М. Загальна характеристика моделі менеджера у спортивній діяльності. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». 2021. Вип. № 3. С. 98-103. DOI 10.31651/2524-2660-2021-3-98-103
8. Корольова М., Стадник С., Бондар А., Петренко І. Сучасний спортивний менеджер як об'єкт наукового аналізу. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Матер. XIX Міжнародної науково-практичної конф. «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи». Харків, 2019. С. 34-38.
9. Костенко А.Р. Ключові компетенції менеджера команди проекту. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141448608.pdf>
10. Криштанович С.В. Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: автореф. ...дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2021. 41 с.
11. Криштанович С., Криштанович М. Ключові компетенції менеджера фізичної культури і спорту. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/18927>
12. Осадча Л.А. Формування професійної компетенції майбутнього менеджера. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/7485>

References

1. Bereka V.E. Formation of the competence of the future manager of education as a leading task of modern education policy. *Bulletin of postgraduate education*. «Pedagogical Sciences» series. 2021. Issue 6 (35). DOI 10.32405/2218-7650-2018-6(35)-37-50
2. Burkova L. Technologies in education. *Native school*. 2001. No. 2. P.18-20.
3. Gaponenko S. Problems of the formation of managerial competence of physical culture specialists in pedagogical theory and practice. *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Service of Ukraine*. Series: Pedagogical sciences. 2019. No. 4 (19). P. 73-85.
4. Hontaruk O. The system of training managers in physical culture and sports in market conditions. *Physical culture, sport and health of the nation*. 2016. No. 20. P. 593–601.
5. Zh.V. Grashchenkova, V.V. Shuteev, O.V. Lenska. Professional competences of masters in the specialty «Physical culture and sport». *Scientific journal of the NPU named after M.P. Drahomanova*. 2021. Issue 12 (144). P. 47-51.
6. Hryshchenko I. Competence of a sports manager as a factor of successful professional activity. *Innovative development and security of enterprises in the conditions of a neo-industrial society*. 2020. P. 620-622.
7. Yu.M. Kovalenko General characteristics of the manager's model in sports activities. *Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi*. Series «Pedagogical Sciences». 2021. Issue No. 3. P. 98-103. DOI 10.31651/2524-2660-2021-3-98-103
8. Koroleva M., Stadnyk S., Bondar A., Petrenko I. Modern sports manager as an object of scientific analysis. *Slobozhan scientific and sports bulletin*. Mater. XIX International Scientific and Practical Conf. «Physical culture, sport and health: status, problems and prospects». Kharkiv, 2019. P. 34-38.
9. Kostenko A.R. Key competencies of the project team manager. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141448608.pdf>
10. Kryshtanovich S.V. Theoretical and methodical principles of formation of professional competence of future managers of physical culture and sports: author's abstract. ...diss. Dr. Ped. Sciences: 13.00.04. Kyiv, 2021. 41 p.
11. Kryshtanovych S., Kryshtanovych M. Key competencies of a physical culture and sports manager. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/18927>
12. Osadcha L.A. Formation of professional competence of the future manager. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/7485>

13. Освітні технології: навч-метод. посібник [О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.] / заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
14. Павлюк Є., Павлюк А. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту як головний чинник успішної професійної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Педагогіка. 2020. Вип. 27, том 6. С. 130-133. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.6/27.204658>
15. Пашченко О. П. Вплив складових компетентності менеджера на результативність діяльності підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/70-1.pdf>
16. Платон. Диалоги; пер. с греч. и примеч. В. Сержникова. Госуд. социально-экономич. изд-во, 1936. 191 с.
17. Про вищу освіту. Закон України (зі змінами). Відомості Верховної Ради, 2014, № 37-38, ст.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
18. Про затвердження Положення про дистанційне навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
19. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» для другого (магістерського) рівня освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.05.21 р. № 516. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/017-Fizkultura.sport-bakalavr.28.07.pdf>
20. Свєртнев О.А. Характеристика основних компетентностей менеджера фізичної культури і спорту в сучасних умовах реформування вищої освіти. *ІМІДЖ. Педагогічний менеджмент*. 2017. № 7 (176). С. 19-22.
21. Соловійов А.І, Глухов І.Г. Особливості діяльності менеджера у сфері фізичної культури та спорту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2023. Вип. 48. С. 53-58. DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2023-48-8
22. Табінська С.О. Методичні рекомендації з формування управлінської компетентності фахівців фізичної культури і спорту: для здобувачів ступеня вищої освіти магістр спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Дніпро, 2020. 32 с.
23. Табінська С.О., Конакова О.Ю., Черкашина Л.П. Тренінговий метод навчання у формуванні управлінської компетентності фахівців фізичної культури і спорту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021, № 77, том 2. С. 113-120. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-2.21>
24. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук; пер. с франц. / вступ. статья Н.С. Автономовой. Прогресс, 1977. 488 с.
13. Educational technologies: teaching method. manual [O.M. Pehota, A.Z. Kiktenko, O.M. Lyubarska et al.] / general. ed. OHM. Infantry. Kyiv: A.S.K., 2001. 256 p.
14. Pavlyuk E., Pavlyuk A. Formation of professional competence of future managers of physical culture and sports as the main factor of successful professional activity. *Current issues of humanitarian sciences*. Pedagogy. 2020. Issue 27, volume 6. P. 130-133. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.6/27.204658>
15. Pashchenko O.P. The influence of components of manager's competence on the effectiveness of the enterprise. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/70-1.pdf>
16. Plato. Dialogues; lane from Greek and note. V. Serezhnikova. State. socio-economic publishing house, 1936. 191 p.
17. 17. About higher education. Law of Ukraine (as amended). *Bulletin of the Verkhovna Rada*, 2014, No. 37-38, Article 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
18. On the approval of the Regulation on distance learning. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 25, 2013 No. 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
19. On the approval of the standard of higher education in specialty 017 «Physical culture and sport» for the second (master's) level of education. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 11.05.21 No. 516. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/017-Fizkultura.sport-bakalavr.28.07.pdf>
20. Svertnev O.A. Characterization of the main competencies of the manager of physical culture and sports in the modern conditions of higher education reform. *IMAGE. Pedagogical management*. 2017. No.7 (176). P. 19-22.
21. Solovyov A.I, Glukhov I.G. Peculiarities of the manager's activity in the field of physical culture and sports. *Scientific Bulletin of Kherson State University*. Series «Economic Sciences». 2023. Issue 48. P. 53-58. DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2023-48-8
22. Tabinska S.O. Methodological recommendations for the formation of managerial competence of physical culture and sports specialists: for higher education degree holders, master of specialty 017 «Physical culture and sports». Dnipro, 2020. 32 p.
23. Tabinska S.O., Konakova O.Yu., Cherkashina L.P. A training method of training in the formation of managerial competence of physical culture and sports specialists. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*. 2021, No. 77, Volume 2. P. 113-120. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-2.21>

25. Шеллинг Ф.В.Й. Соч. в 2 т.; пер.с нем. / сост., ред., авт. вступ. ст. А.В. Гулыга. Москва: Мысль, 1987. Т.1. 637 с.
26. Щедровицкий Г.П. Методологический смысл оппозиции натуралистического и системо-деятельностного подходов. *Вопросы методологии*. № 2. 1991. С. 3-11.
24. Foucault M. Words and things. Archeology of the Humanities; lane from French / entry article by N.S. Autonomous. Progress, 1977. 488 p.
25. Schelling F.V.Y. Op. in 2 volumes; translation with it / comp., ed., author. entry Art. A.V. Gulyga. Moscow: Mysl, 1987. T.1. 637 pp.
26. Shchedrovitsky G.P. Methodological meaning of the opposition between naturalistic and system-activity approaches. *Methodological issues*. No. 2. 1991. P. 3-11.

Приходько Володимир

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094.
E-mail: komandaodi@ukr.net, тел. +380972430057
<https://orcid.org/0000-0001-6980-1402>

Кошєв Олександр

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094.
E-mail: alextkd@3g.ua, тел. +380509553817
<https://orcid.org/0000-0002-5232-7983>

Нестеренко Наталія

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094.
E-mail: natalya7373@ukr.net, тел. +380675601371
<https://orcid.org/0000-0002-7800-8833>

Балджи Ілона

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094.
E-mail: ilona.perelygina@gmail.com, тел. +380677238842
<https://orcid.org/0000-0001-5157-5638>

Мустяца Світлана

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094.
E-mail: mustacasvitlana@gmail.com, тел. +380937942393
<https://orcid.org/0000-0002-9982-1460>